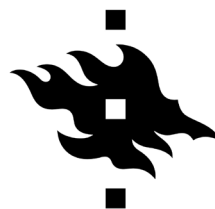

HY+

UTBILDNINGS-
OCH UTVECKLINGS-
TJÄNSTER

HELSINGFORS UNIVERSITET

TOMTENS ÄVENTYR I SKOLAN

En berättelse i sju delar

Svenska för nybörjare

Lärohandledning

Namn: _____

Materialet är utarbetat av projektet Fortbildning i svenska som andraspråk, som arrangerats av HY+ och finansierats av UKM 2018-2019

Undervisnings- och kulturministeriet

Tomtens äventyr i skolan

Lärarhandledning

S2: De sju kompetenserna

1. Tomtens första skoldag

K1: Förmåga att tänka och lära sig

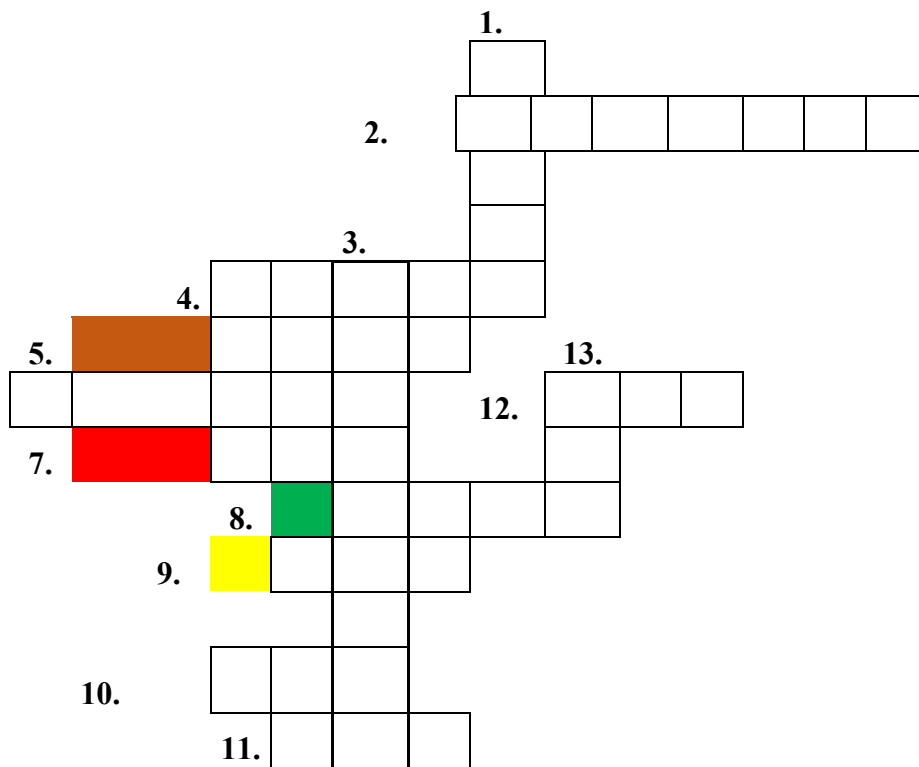
Exempel på övningar i samband med ordlistan:

Kroppsdelar

- a) Rörelselekar såsom "Huvud, axlar, knä och tå"
- b) Lek följa John och sätt ord på rörelserna (vilken kroppsdel används vid vilken rörelse)

Färger

- a) Skriv lappar med färgernas namn på. Dela ut lapparna och be eleverna para ihop färgen med ett föremål i rätt färg någonstans i klassen.
- b) Tänk på mat i olika färger, låt eleverna komma turvis och rita på tavlan om de inte kan ordet på svenska
- c) Vid timmens slut kan du sända iväg eleverna med en lek: den/de som har något gult på sig får gå ut först, därefter en annan färg, en tredje – fortsatt tills alla elevers färger nämnts

- 1: PENNA
- 2: SVENSKA
- 3: SUDDGUMMI
- 4: VÄSKA
- 5: BRUN
- 6: HUVUD
- 7: RÖD
- 8: GRÖN
- 9: GUL
- 10: ARM
- 11: VIT
- 12: BOK
- 13: BEN

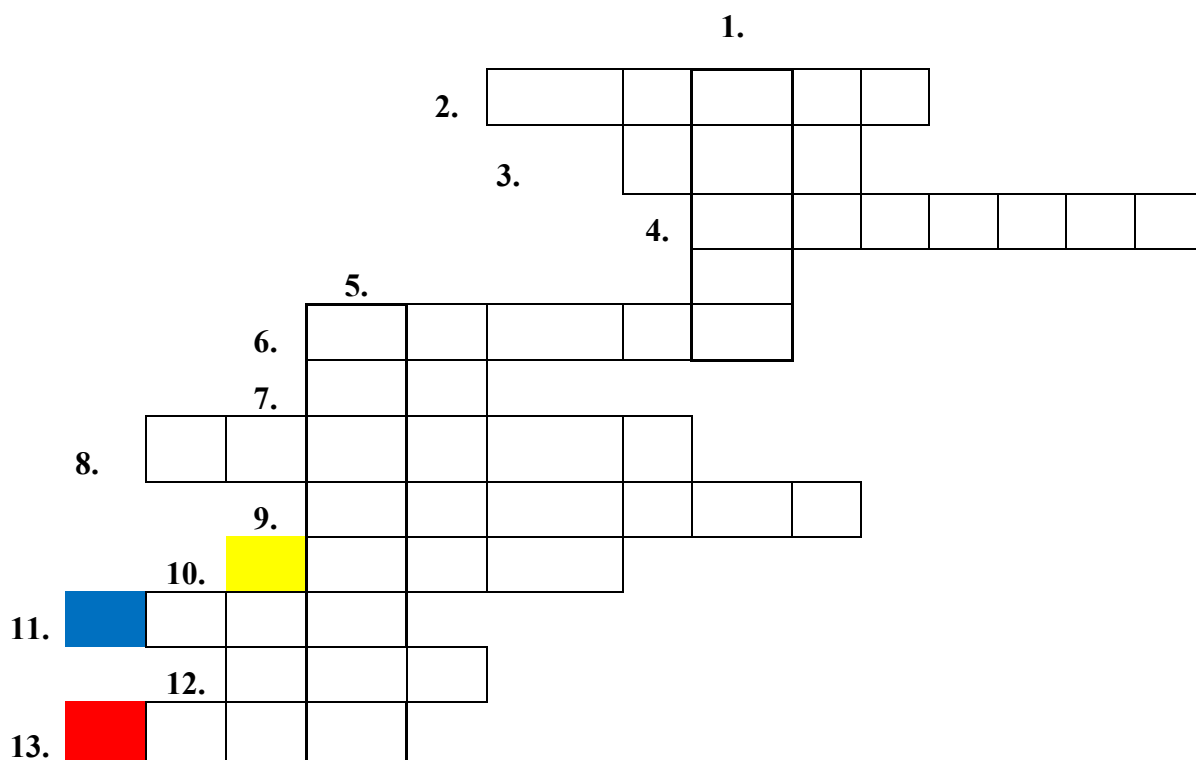
2. Tomten i skolan

K2: Kulturell och kommunikativ kompetens

Exempel på övningar i samband med ordlistan:

Räkneord:

- a) Be en elev tänka på ett tal mellan ett och 20. Be sedan de andra eleverna att genom olika additioner eller subtraktioner komma på vilket tal det är fråga om.
- b) Räkna olika föremål i klassen och skolgården (hur många fönster, hur många dörrar, gungor, klätterställningar osv.)

1 = väska

2 = huvud

3 = vän

4 = svenska

5 = skog

6 = skola

7 = kö

8 = blomma

9 = lärare

10 = gul

11 = arm

12 = blå

13 = röd

God morgon!

Goddag!

Godnatt!

3. Tomtens skolväg

K3: Vardagskompetens

Väder och höst

- a) I rutan med nya ord förekommer en hel del ord kring väder och klimat som inte finns i texten. Låt gärna eleven eller gruppen jobba självständigt kring dessa. De kan till exempel leta upp en video som visar hur en storm ser ut och presentera för resten av gruppen. Det är också ett bra tillfälle att prata om väder i olika länder, kanske till och med diskutera en bild på jordens klimatzoner.
- b) Det finns många sånger om väder och årstider. Lyssna tillsammans med eleverna, läs texter och sjung tillsammans!

Här är några exempel på sånger:

Bara vanligt vatten
Hej sa Petronella
Månadsvisan
Höstvisan
Idas sommarvisa

Trafik och trafiksäkerhet

- a) Gå ut på en promenad tillsammans med din(a) elev(er). Då kan ni prata om hur det ser ut i trafiken kring din skola. Sedan kan ni titta på en karta över samma område. Handled eleverna när ni placerar in nyckelplatser på kartan (skolan, biblioteket, busshållplatsen, matbutiken etc.). Hjälpe eleverna att hitta sin adress och sin skolväg på kartan.

b) Prata om reflexer, hur de fungerar och hur viktiga de är.

Exempel på lekar med koppling till trafiken:

- När det är mörkt kan ni leta efter reflexer med ficklampa.
- Om ni har många olika reflexer kan ni lägga alla på ett bord. En av er blundar och de andra tar bort en reflex. Den som blundat får öppna ögonen och lista ut vilken reflex som är borta.

c) Lyssna på, läs texter och sjung sånger och ramsor om trafiken.

- Herr Gårman-ramsa
(<https://www.youtube.com/watch?v=Rr2SYIZCo14>)
Sås & Kopp: Kottar i karburatorn
(<https://www.youtube.com/watch?v=sbFBvQVddTk&t=19s>)

4. Tomten på utflykt

K4: Multilitteracitet

Utflykt till museum, konstfostran

a) Museidagbok. Besök gärna ett museum i närmiljön om det är möjligt. Om det inte är möjligt kan ni skapa en museiliknande miljö i skolan. Till exempel kan ni besöka en annan klass i skolan som har elevernas arbeten i bildkonst eller slöjd till påseende. Utgående från detta besök skriver ni sedan dagboken. Instruktioner finns i texten.

b) Läs texten till avsnitt 4 tillsammans med eleverna. Fundera vidare: Vilka olika muséer finns det? Vad är konst? Vilka olika konstformer finns det? Finns det konstverk i skolan? Med vilka

sinnen kan man uppleva konst? Vilka känslor kan man förnimma i samband med konst? Vad förmedlar konstverket? Titta exempelvis på <https://ateneum.fi/samlingsverk-pa-webben/?lang=sv>

och kontrast

<http://www.piakaapa.com/index.php/hemsida.html>

c) Låt eleverna möta musik som konstform. Utgå t.ex. från några klassiska verk (Vivaldis Fyra årstider kan skapa en diskussion kring olika sätt att tolka musik).

d) Gör ett konstverk med eleverna (om ni vill kan ni använda er av någon stilriktning som naivism, kubism e.d.) och ha en utställning med tillhörande vernissage. Dramaövningar. Lera och pappersmassa / papier maché.

Vinter

- a) Titta på vinterbilden med eleverna. Prata om årstiden vinter. Hurdant väder är det på vintern?
- b) Gå igenom begrepp tillsammans: Snö, slask, mörker, kyla, temperatur, känslor, is, snöflingor, mössa, vantar/handskar.
- c) Några sångtips som har att göra med vintern:
  - Nej, se det snöar
  - Frozen-sången: Slå dig fri
  - Vi älskar snö (med rörelser):
<https://www.youtube.com/watch?v=bzBaTpE-mVQ>

5. Tomten använder datorn

K5: Digital kompetens

Källkritik

Diskutera källkritik, sant och falskt, informations- och ryktesspridning, riktad reklam. Utgå från de intressen kring sociala medier som finns i gruppen/hos eleven.

Om eleven jobbar självständigt med kapitlet: kolla att eleven har förutsättningar för informationssökning.

6. Tomten bakar bullar

K6: Arbetslivskompetens och entreprenörskap

Förförståelse: Att förtjäna pengar, klassresa

Praktiskt arbete

Om det finns möjlighet är det en bra idé att baka bullar tillsammans med gruppen eller, om man jobbar tillsammans med en enskild elev, tillsammans med en annan grupp. Då kan man samtidigt prata om kemi i bakning och matlagning (jäsning, blandningar, påverkan av värme).

7. Tomten är hemma i skogen igen!

K7: Delta, påverka, bidra till en hållbar framtid

Imperfekt

Öva imperfekt med muntliga övningar. Utgå till exempel från klassens schema och prata om vad eleverna gjorde under olika veckodagar.

Allemansrätten

Öppna upp texten tillsammans. Rita ett naturlandskap och placera in de olika aktiviteterna. Eleverna får berätta själva utgående från meningar som börjar t.ex.

Jag tycker om att...

Jag skulle vilja...

Imperativ

Använd imperativ i olika lekar, som t.ex. Följ John eller Kungen befäller.

Frimärken, Finland 100 år

Diskutera motiven. På vilka sätt är de typiska för Finland?

Källor:

Alla bilder där tomten är inklippt kommer från istockphotos.

Bilder i korsord samt ordförklaringsrutor med bild:

<https://bildverktyg.papunet.net>

Tomt bokuppslag: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Empty_book.jpg

Kultavla: <https://pxhere.com/en/photo/997537>

Åsneryds pyramider: <https://sites.google.com/site/asneryd/home/pyramider>

Materialet är utarbetat av projektet Fortbildning i svenska som andraspråk, som arrangerats av HY+ och finansierats av UKM 2018-2019

Deltagare: Ann-Sofie Rasmus, Anna-Kajsa Willför, Annika Arstila-Aaltonen, Birgitta Fagerholm, Iréne Liljegren, Liina Hietanen, Pia Riihimäki, Sara Razai och Maria Helenius-Nyman.

Handledare: Sara Razai

Projektledare: Sissel Korpisola, HY+